वृषसारसंग्रहः

[सप्तदशमो ऽध्यायः]

[दानधर्मविशेषः]

देव्युवाच।
पृथग्दानस्य इच्छामि श्रोतुं मां दातुमर्हसि।
अन्नवस्त्रहिरण्यानां गोभूमिकनकस्य च॥ १७ : १॥

[अन्नप्रदानम्]

भगवानुवाच।
सुसंस्कृतमन्नमतिप्रदद्याद्
घृतप्रभूतमवदंशयुक्तम् ।
घृतप्रपक्वं सुकृतं च पूपं
सितेन खण्डेन गुडेन युक्तम्॥ १७ : २॥

मार्गं खगं चोदकजङ्गलं च
दद्याद्घटं नागरवंशमूलम् ।
शाकं फलं चाम्लमधूरतिक्तं
पानं पयः शीतसुगन्धतोयम्॥ १७ : ३॥

दधि प्रदद्याद्गुडमिश्रितं च
मृणाल शालूक च नालका च ।
सदक्षिणालेपपवित्रपुष्पं
श्रद्धान्वितः सत्कृतया प्रणम्य॥ १७ : ४॥

Testimonia for this chapter—C_{94}: f. 222r line 2 – f. 224r line 4; C_{45}: f. 225r line 3 – f. 226v line 6; C_{02}: chapter missing; K_{82}: f. 29r line 4 – f. 31r; P_{57}: exp. 447 line 4 – E: pp. 646–649 (it breaks down after 17.38)

✣

(1b)] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; माहात्म्यं वक्तुमर्हसि E (1c) **अन्न°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}^{pc}E$; अन्य° P_{57}^{ac} (diff. hand) • **°वस्त्र°**] $C_{94}C_{45}P_{57}E$; °वस्त्रं K_{82} (2b) **°भूत°**] $C_{94}C_{45}P_{57}^{pc}E$; °सूत° K_{82}, °भूतव° P_{57}^{ac} (hypermetr.) (2c) **सुकृतं च पूपं**] $C_{94}C_{45}K_{82}^{pc}P_{57}$; सुकृतं पूपं K_{82}^{ac}, सुकृतम्मपूपं E (3a) **मार्गं**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; मार्ग° E (unmetr.) • **खगं चो°**] $C_{45}K_{82}P_{57}$; खञ्चो° C_{94}, खगञ्चो° E • **°जङ्गलं च**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °जङ्गमञ्च E (3b) **वटं**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; वट E (unmetr.) (4b) **°शालूक च**] conj.; °शालूक व $C_{94}K_{82}P_{57}E$, °क व C_{45} (4c) **सदक्षिणा°**] $C_{94}C_{45}K_{82}E$; सक्षिणा° P_{57}^{ac}, सदक्षिणा° P_{57}^{pc} (diff. hand) (4d) **°न्वितः**] $C_{94}C_{45}K_{82}E$; °न्वित P_{57} • **सत्कृतया**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; सक्तया E

प्रयाति लोकं जगदीश्वरस्य
विमानयानैः सहितो ऽप्सरोभिः ।
एकैकसिक्थस्य सहस्रवर्षम्
अन्नप्रदो मोदति देवलोके॥ १७ :५ ॥

च्युतश्च मर्त्ये स भवेद्धनाढ्यः
कुलोद्गतः सर्वगुणोपपन्नः ।
यशः श्रियं सर्वकलाज्ञता च
भवेत्स भोगी सकलत्रपुत्रः॥ १७ :६ ॥

दद्याद्दरिद्रकृपणार्तदीनां
कालागतत्वातुरमागतानाम् ।
तृष्णाबुभुक्षागतिकागतानां
दत्त्वा स धर्मफलमाश्रयेत॥ १७ :७ ॥

देशे च काले च तथा च पात्रे
दानादिधर्मस्य फलं कनिष्ठम् ।
वाणिज्यधर्मा हि फलाश्रितानां
धर्मो हि तस्य न च निर्मलो ऽस्ति॥ १७ :८ ॥

तोयं च दद्याल्लघुपूर्णकुम्भं
शीतं सुगन्धं परिवासितं च ।
स याति लोकं सलिलेश्वरस्य

✣

8ab cf. *Bhagavadgītā* 17.20 = *Hitopadeśa* 1.16: दातव्यमिति यद्दानं दीयते ऽनुपकारिणे । देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं विदुः ।।

8ab missing in E

✣

(5a) **प्रयाति**] $P^{pc}_{57}E$; प्रयान्ति $C_{94}C_{45}K_{82}P^{ac}_{57}$ (5c) **°सिक्थस्य**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °सिष्टस्य E (6c) **°कला°**] em.; °कल° $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}E$ (6d) **°कलत्रपुत्रः**] $C_{94}K_{82}P_{57}E$; °कलत्रः C_{45} (7a) **°रिद्र**] $C_{45}K_{82}P_{57}$; °रिद्रः $C_{94}E$ • **°दीनां**] em.; °दीना $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °दीनो E (7b) **कालागतत्वा°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P^{pc}_{57}$; कलागतत्वा° P^{ac}_{57}, वालाग दत्वा° E • **°तुरमा**] $C_{94}C_{45}K_{82}E$; °तुमा° P_{57} (7c) **तृष्णा°**] $K_{82}E$; तृष्णां $C_{94}C_{45}$, कृष्णाम् P_{57} • **°बुभुक्षा°**] $C_{45}K_{82}P_{57}E$; भुभुक्षा° C_{94} (7d) **°श्रयेत**] $C_{94}K_{82}E$; °श्रयेत् $C_{45}P_{57}$ (8a) **पात्रे**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; यात्रे K_{82} (8b) **दानादि°**] $C_{94}K_{82}$; दानानि $C_{45}P_{57}$ (8c) **वाणिज्य°**] $C_{94}C_{45}P_{57}E$; वाणि K^{ac}_{82}, वणिज्यं K^{pc}_{82} • **°धर्मा हि°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P^{ac}_{57}$; °धम्मो P^{pc}_{57}, °धर्मादि E (8d) **हि**] $C_{94}C_{45}P_{57}E$; स्ति K_{82}

न सप्तजन्मानि तृषाभिभूतः॥ १७ :९ ॥

[वस्त्रादिप्रदानम्]

उपानहं यो ददति द्विजाय
सुशोभनं तैलसुदीपितं च ।
ते यान्ति लोकममराधिपस्य
यमालयं कष्टपथा न यान्ति॥ १७ :१० ॥

प्रक्षीणपुण्यः पुनरत्र लोके
जातो भवेद्दिव्यकुलोपपन्नः ।
धनैः समृद्धो ऽधिपतित्वतां च
रथाश्वनागासनगा भवन्ति॥ १७ :११ ॥

वस्त्रप्रदानेन भवन्ति देवि
रूपोत्तमाः सर्वकलाज्ञता च ।
समृद्धिसौभाग्यगुणान्विताश्च
स्वर्गच्युतास्ते पुरुषा भवन्ति॥ १७ :१२ ॥

वस्त्रप्रदानाभिरतस्य पुंसः
अन्यां प्रवक्ष्यामि ततः प्रशंसाम् ।
वस्त्रं तु लोकेष्वभिपूजनीयं
वस्त्रं नराणां त्वतिमाननीयम्॥ १७ :१३ ॥

वस्त्रं तु भूयो न च मानलाभः
पराभवश्चातिजुगुप्सनं च ।
तस्माद्धि वस्त्रं सततं प्रदेयं

14ab missing in P_{57}

✣

(9d) **सप्त°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; तस्य E (10a) **यो**] $C_{94}K_{82}E$; ये $C_{45}P_{57}$ (10b) **°दीपितं च**] $C_{94}C_{45}K_{82}^{pc}P_{57}$; °दीपितं K_{82}^{ac}, °दीसुरपितश्च E (hypermetr.) (10c) **लोकममरा°**] $C_{94}C_{45}P_{57}E$; लोकं समरा° K_{82} (11a) **°पुण्यः**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; om. K_{82}^{ac}, °पुण्य K_{82}^{pc}, °पुण्या E • **पुनरत्र लोके**] $C_{94}K_{82}P_{57}E$; पुनरभ्युपेति C_{45} (11c) **समृद्धो**] $C_{94}C_{45}K_{82}E$; समुद्धृतो P_{57} (hypermetr.) • **°पतित्वतां च**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °पतित्वताश्च E (11d)] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}^{pc}$; रथाश्वनाथगासनगा भवन्ति P_{57}^{ac}, रथाश्च नागा प्रभवन्ति तस्य E (12b) **°त्तमाः**] $C_{94}K_{82}P_{57}$; °त्तमा C_{45}, °त्तम° E • **°कलाज्ञता च**] em.; °कलज्ञताश्च $C_{94}K_{82}P_{57}$, °कलज्ञता च C_{45}, °कलज्ञताश्च E (13b) **अन्यां प्र°**] $C_{94}K_{82}P_{57}$; अन्यत्प्र° $C_{45}E$ • **°शंसाम्**] $C_{94}K_{82}P_{57}$; °शसाम् C_{45}, °शस्तां E (13c) **°भिपूज°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °तिपूज° E (14b) **°जुगुप्सनं च**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; °जुप्सितं च K_{82}, जुगुप्सनश्च E

यशः श्रियः स्वर्गमनन्तलाभम्॥ १७ :१४ ॥

यावन्ति सूत्राणि भवन्ति वस्त्रे
तावद्युगं गच्छति सोमलोकम् ।
पुण्यक्षयाज्जायति मर्त्यलोके
वस्त्रप्रभूते धनधान्यकीर्णे ।
सुरूपसौभाग्ययशस्विनश्च
विद्याधरा लोकप्रभुत्वतां च॥ १७ :१५ ॥

द्विजेभ्यच्छत्रं सुकृतं प्रदद्याद्
वर्षातपत्रं दृढशोभनं च ।
अङ्गारवर्षं त्रपुखङ्गमाद्यम्
असंशयं त्रायति याम्यमार्गे॥ १७ :१६ ॥

स्वर्गं च याति ग्रहनायकस्य
स वर्षकोट्यायुतमन्तकाले ।
जायन्ति ते मानुष मर्त्यलोके
गृहोत्तमे भोगपतिर्भवन्ति॥ १७ :१७ ॥

कृत्वा मठं शोभन विप्रदाता
द्रव्येण शुद्धेन तु पूरयित्वा ।
स याति देवेन्द्रसदो यथेष्टं
स वर्षकोटीशत दिव्यसंख्ये॥ १७ :१८ ॥

तदन्तकाले यदि मानुषत्वं
जायन्ति ते सप्तमहीप्रभोक्ता ।

✣

16c cf. ŚDhU 7.49cd: प्रदीप्ताङ्गारवर्षेण दह्यमाना व्रजन्ति च

✣

(14d) **श्रियः**] $C_{94}C_{45}P_{57}E$; श्रियंः K_{82} • **स्वर्गमनन्त°**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °स्वर्गसमन्त° E (15b) **तावद्यु°**] $C_{94}K_{82}P_{57}E$; ताव यु° C_{45} • **गच्छति**] $C_{94}^{pc}C_{45}K_{82}P_{57}E$; गति C_{94}^{ac} (15c) **मर्त्य°**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; मार्त्य° K_{82}, मृत्यु° E (15d) **°कीर्णे**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °कीर्णो E (15f) **°धरा**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °धरो E • **°त्वतां च**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °त्वताश्च E (16c) **°वर्षं त्रपु°**] K_{82}; °वर्षत्रपु° $C_{94}C_{45}P_{57}$, °वर्षत्रषु° E • **°ङ्गमाद्यम्**] $C_{94}K_{82}P_{57}E$; °ङ्गमद्यम् C_{45} (17a) **याति**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; यान्ति E • **°कस्य**] $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$; °कश्च E (17c) **जायन्ति**] Σ; जान्ति C_{45}^{ac} (17d) **°पतिर्भ°**] Σ; °पति भ° K_{82} (unmetr.) (18c) **°सदो**] Σ; °सदं E (18d) **°कोटी°**] Σ; °कोटि° E (unmetr.) • **°संख्ये**] $C_{94}C_{45}$; °संख्यै K_{82}, °सं(ख्यं) P_{57}, °संख्यैः E

स सप्तरत्नत्रयसम्प्रयुक्तो
बलाधिको यज्ञसहस्रकर्ता॥ १७ :१९ ॥

[भूमिप्रदानम्]

भूमिप्रदाता द्विज हीनदीनः
समृद्धसस्यो जलसंनिकृष्टः ।
स याति लोकममराधिपस्य
विमानयानेन मनोहरेण॥ १७ :२० ॥

मन्वन्तरं यावदभुक्तभोगान्
तदन्तकाले च्युत मर्त्यलोके ।
स जम्बुषण्डाधिपतिर्भवेत
वीर्यान्वितो राजसहस्रनाथः॥ १७ :२१ ॥

[गोप्रदानम्]

सचैलघण्टां कनकाग्रशृङ्गां
दोग्ध्रीं सवत्सां पयसा द्विजानाम् ।
दत्त्वा द्विजेभ्यः समलङ्कृतां गां
प्रयान्ति लोकं सुरभीसुतानाम्॥ १७ :२२ ॥

यावन्ति रोमाणि भवन्ति गावस्
तावद्युगानामनुभूय भोगान् ।
तस्माच्च्युता मर्त्य महीभुजास्ते
सहस्रराजानुगतो महात्मा॥ १७ :२३ ॥

[सुवर्णादिप्रदानम्]

सुवर्णकांस्यायसरौप्यदाता

✣

22 cf. ŚDhSaṅgr 6.89: हेमशृंगां रौप्यक्षुरां रत्नाङ्गीं कांस्यदोहिनीम् । सचैलघण्टाङ्गान्दद्याच्छिवभक्तद्विजन्मने ।।

✣

(19c) **°रत्न°**] Σ; °रथ्य° E • **°युक्तो**] C_{45}; °युक्ता $C_{94}K_{82}P_{57}E$ (20a) **°दीनः**] Σ; °दीनं E (20b) **समृद्ध°**] $C_{94}C_{45}K_{82}$; समृद्धस् P_{57} (unmetr.), संमृद्ध° E • **°कृष्टः**] Σ; °कृष्ट E (21c)] Σ; स जबमुखण्डाधिपतिर्भवेत E (hypermetr.) (22b) **दोग्ध्रीं**] E; द्रोग्ध्रीं C_{94}, द्रोग्धी C_{45}, दोग्ध्री K_{82}, द्रोग्ध्री P_{57} • **पयसा द्विजानाम्**] C_{94}; पयसा C_{45}, पयसां द्विजानाम् $K_{82}E$, पयसान्वितानां P_{57} (22c) **दत्त्वा**] Σ; om. C_{45} • **समलङ्कृतां गां**] P_{57}^{pc}; समलङ्कृतानाम् $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}^{ac}E$ (22d) **लोकं सुरभीसुतानाम्**] Σ; om. C_{94} (23a) **यावन्ति**] Σ; om. C_{94} (23b) **°गानामनु°**] Σ; °गानानु° P_{57}^{ac} (23c) **°भुजास्ते**] $C_{94}E$; °भुजस्ते $C_{45}P_{57}$, °भुजानां K_{82}

ताम्रप्रवालान्मणिमौक्तिकाद्यान् ।
दत्त्वा द्विजेभ्यो वसुसाध्यलोके
प्राप्नोति वर्षं दशपञ्चकोट्यः ॥ १७ : २४ ॥

भुक्त्वा यथेष्टं क्रम देवलोकान्
च्युतश्च मर्त्ये स भवेन्नरेन्द्रः ।
सुदुर्जयः शक्रसहस्रजेता
सुदीर्घमायुश्च पराक्रमश्च॥ १७ : २५ ॥

[विमिश्रविषयाणि]

यत्प्रेक्षणं दर्शयितुं प्रदाता
सुरूपसौभाग्यफलं लभेत ।
तृणाशनामूलफलाशनेन
लभेत राज्यानि अकण्टकानि॥ १७ : २६ ॥

लभेत पर्णाशन स्वर्गवासं
पयःप्रयोगेन च देवलोकम् ।
शुश्रूषणे यो गुरवे च नित्यं
विद्याधरो जायति मर्त्यलोके॥ १७ : २७ ॥

दद्याद्गवां ग्रास तृणस्य मुष्टिं
गवाढ्यतां जायति मर्त्यलोके ।
श्राद्धं च दत्त्वा प्रयतो द्विजाय
समृद्धसन्तान भवेद्युगान्ते॥ १७ : २८ ॥

अहिंसको जायति दीर्घमायुः
कुलोत्तमो जायति दीक्षितेन ।

✣

24 cf. NiśvMukha 2.56cd: कांसताम्रप्रवालानि दत्त्वा याति वसोः पुरम्; and ŚDhSaṅgr 6.125cd: कांस्यताम्रप्रवालानि दत्त्वैति वसुमन्दिरम्

✣

(24b) **°न्मणि°**] $K_{82}P_{57}$; °त्मणि° $C_{94}C_{45}$, °मणि° E • **°मौक्तिका°**] Σ; °मुक्तका° P_{57} (24d) **°कोट्यः**] corr.; °कोट्यो $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}E$ (25a) **°लोकान्**] $C_{94}E$; °लोकाच् $C_{45}K_{82}$, °लोकात् P_{57} (25b) **च्युतश्च**] $C_{94}P_{57}K_{82}$; च्युताश्च C_{45}, च्युतञ्च E (25c) **सुदुर्जयः**] Σ; सुदु--- C_{94} (26b) **लभेत**] E; लभेत् $C_{94}C_{45}K_{82}P_{57}$ (hypometr.) (26d) **अकण्टकानि**] Σ; कण्टकानि E (hypometr.) (27b) **°लोकम्**] Σ; °लोके E (27c) **शुश्रूषणे**] Σ; शुश्रूषणो E (28a) **ग्रास°**] Σ; धास° E • **मुष्टिं**] Σ; मुष्टिः E (29a) **जायति**] Σ; जाति K_{82}^{ac} (29a) **°त्तमो**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; °त्तमे K_{82}, °त्तमं E

कालत्रयं स्नानकृतेन राज्यं
पीत्वा च वायुं त्रिदशाधिपत्वम्॥ १७ : २९ ॥

अनश्नतायाः फलमीशलोके
तृप्तिर्भवेत्तोयप्रदानशीलः ।
अन्नप्रदाता पुरुषः समृद्धः
स सर्वकामान्लभतीह लोके॥ १७ : ३० ॥

श्रद्धामतिर्यः प्रविशेद्धुताशं
स याति लोकं प्रपितामहस्य ।
सत्यं वदेद्यो ऽपि च धर्मशीलो
मोदत्यसौ देवि सहाप्सरोभिः॥ १७ : ३१ ॥

रसांस्तु षड्ये परिवर्जयन्ति
अतीव सौभाग्य लभेत साध्वी ।
दानेन भोगानतुलान्लभेत
चिरायुतां याति हि ब्रह्मचर्यात्॥ १७ : ३२ ॥

धनाढ्यतां याति हि पुण्यकर्मा
मौनेन आज्ञां लभते अलङ्घ्याम् ।
प्राप्नोति कामं तपसः सुतप्तं
कीर्तिं यशः स्वर्गमनन्तभोगम् ।
आयुःश्रियारोग्यधनप्रभुत्वं
ज्ञानादिलाभं तपसा लभेत॥ १७ : ३३ ॥

त्रैलोक्याधिपतित्व शक्रमगमत्कृत्वा तपो दुष्करं
यक्षेशो ऽपि तपः प्रभावमभवद्गुह्याधिपत्वं महत् ।
रक्षेशो ऽपि विभीषणस्त्वमरतां प्राप्तस्तपसैव तु

✣

(29d) **वायुं त्रि°**] Σ; वायुस्त्रि° E (30a) **फलमी°**] Σ; फलशी° K_{82} (30b) **तृप्तिर्भ°**] Σ; तृप्ति भ° K_{82} (30d) **°कामान्ल°**] Σ; °कामा ल° E (31a) **°द्धुताशं**] P^{pc}_{57}; °द्धुताशनं $C_{94}C_{45}K_{82}P^{ac}_{57}$ (hypermetr.) (32a) **रसांस्तु षड्ये**] $C_{94}C_{45}K_{82}$; रसास्तु षड्यो $P_{57}E$ (32b) **लभेत**] Σ; लभे C^{ac}_{94} (32c) **°तुलान्ल°**] Σ; °तुलं ल° E (33a) **धना°**] Σ; धन° K_{82} • **याति**] Σ; यान्ति E • **°कर्मा**] Σ; °कर्मान् E (33b) **आज्ञां**] Σ; आज्ञा E • **लभते**] Σ; लभेत C_{45} (unmetr.) (33d) **कीर्तिं य°**] $C_{94}C_{45}P_{57}$; कीर्तिर्य° $K_{82}E$ (33f) **ज्ञानादिलाभं तपसा**] $C_{94}K^{pc}_{82}P_{57}E$; आज्ञादिलाभं तपसा C_{45}, om. K^{ac}_{82} (34a) **°गमत्कृ°**] $C_{94}E$; °गमं कृ° C_{45} (34b) **°मभवद्गु°**] $C_{94}C_{45}$; °गुरुणा गु° E • **°पत्वं**] $C_{94}E$; °पत्यं C_{45} (34c) **°पसैव**] $C_{94}C_{45}$; °पस्यैव E

रुद्राराधनतत्परस्तपफलान्नन्दी गणत्वं गतः॥ १७ : ३४ ॥

ज्ञानं द्विजान्तपसो आह विष्णुः
क्षत्रं तपो रक्षणमाह सूर्य ।
वैश्यं तपश्चाञ्जनमाह वायुः
शूद्रं हि शिल्पं तप आह इन्द्रः॥ १७ : ३५ ॥

रणोत्सहं क्षत्रिययज्ञमिष्टं
वैश्यं हविर्यज्ञमुदाहरन्ति ।
शूद्रस्य यज्ञः परिचर्यमिष्टं
यज्ञं द्विजानां जपमुक्त मोक्षम्॥ १७ : ३६ ॥

[स्वमांसरुधिरदानम्]

देव्युवाच।
स्वमांसरुधिरं दानं दानं पुत्रकलत्रयोः ।
किं प्रशस्यं महादेव तत्त्वं वक्तुमिहार्हसि॥ १७ : ३७ ॥

महेश्वर उवाच।
स्वमांसरुधिरं दानं प्रशंसन्ति मनीषिणः ।
श्रूयतां पूर्ववृत्तानि संक्षिप्य कथयाम्यहम्॥ १७ : ३८ ॥

उशीनरस्तु राजर्षिः कयो ?तार्थे स्वकान्तन्तु? ।
त्यक्त्वा स्वर्गमनुप्राप्तः परार्थे परतत्परः॥ १७ : ३९ ॥

पुत्रमांसं स्वयं छित्वा अग्निदत्तं पुरानघे ।
तेन दानप्रभावेन अलर्कस्त्रिदिवं गतः॥ १७ : ४० ॥

स्वदानदानेन मुदा स पुत्र
अपुत्रभूतस्य च पुत्र जातः ।
स्वर्गे स्वयं चोक्त्रय भोगलाभं
प्राप्तो महद्दानय्?ल प्रभावात्॥ १७ : ४१ ॥

यादवश् चार्जनो देवि दत्त्वा खण्डवभाजनम् ।
तपनस्य प्रसादेन सप्तद्वीपेश्वरो भवेत्॥ १७ : ४२ ॥

हरिणा च शिरो भित्वा दत्तं मे रुधिरं पुरा ।
प्रतीच्छितं कपालेन ब्रह्मसम्भवजेन मे॥ १७ : ४३ ॥

---

37 E breaks down after 17.38, and resumes only at 18.16c.

✣

(34d) **°तत्पर°**] $C_{94}C_{45}$; °तत्परा° E • **°पफलान्न°**] corr. ; °पःफलान्न° C_{94} (unmetr.) , °पःफलन्न° C_{45} , °पफलात् न E

दिव्यवर्षसहस्राणि धारा तस्य न छिद्यते ।
परितुष्टो ऽस्मि तेनाहं कर्मणानेन सुन्दरि॥ १७ : ४४ ॥

वरं दत्तं मया देवि पुराणपुरुषो ऽव्ययः ।
अक्षयं वलमूर्जं च अजरामरमेव च॥ १७ : ४५ ॥

ममाधिकं भवेद्विष्णुर्माम यित्वम् विजेष्यसि ।
एवमादीन्यनेकानि मयोक्तानि जनार्दने ।
निष्कम्प निश्चलमनः स्थाणुभूत इव स्थितः॥ १७ : ४६ ॥

द?चिः स्वतनुं दत्त्वा विबुधानां वरानने ।
भुक्त्वा लोकान् क्रमात्सर्वान् शिवलोके प्रतिष्ठितः॥ १७ : ४७ ॥

जामदग्निर्महीं दत्त्वा काश्यपाय महात्मने ।
इहैव स यालं भोक्ता देवराज्यमवाप्स्यति॥ १७ : ४८ ॥

दत्त्वा गो सकलं देवि व्यासस्यामिततेजसः ।
युधिष्ठिर महीयास देहस्त्रिदिवङ्गतः॥ १७ : ४९ ॥

सत्यनामः ? (भीमः?) स्वकं भर्ता दत्त्वा नारादसत्कृतम् ।
दानस्यास्य प्रभावेन अक्षयं त्रिदिवङ्गतः ?॥ १७ :५०॥

चतुःषष्ठिसहस्ताणि गवां दत्त्वा द्विजन्मने ।
दुर्योधनमहीया?ओ गतः स्वर्गमनन्तकम्॥ १७ :५१॥

वासुकिस्सर्पराजेन्द्रो दत्त्वा विप्रसुसंस्कृतम् ।
रत्कारुश्च ? साभान्या सर्वे नागविमोक्षिताः॥ १७ :५२॥

गोभूमिकनकादीनां दानं कन्यसमुच्यते ।
भृत्यपुत्रकलत्राणां दानं मध्यममुच्यते ।
स्वदेहं पिसितादीनां दानमुत्तममुच्यते॥ १७ :५३॥

एतत्सर्वं यदा दानं तद्दानमुत्तमोत्तमम् ।
जावज्जन्मसहस्राणि भोक्ता भवति कन्यसः॥ १७ :५४॥

शतजन्मसहस्राणि भोक्ता भवति मध्यमः ।
उत्तमः पलभोक्ता (फल?) वि ? जन्मकोटिशतत्रयम्॥ १७ :५५॥

परार्धद्वयजन्मानां भोक्ता वै चोत्तमोत्तमः ।
भूतानामनुकम्पया यदि धनं दाता सदान्वर्षिने ।
दीनान्वकृयणेष्वनाथमलिनेश्वानादिनि?? च॥ १७ :५६॥

यद्येव कुरुते सदार्तिहरणं श्रद्धान्वितौ भक्तिमान् ।

✣

(54d) **°ओत्तमम्**] C^{pc}_{94}; °ओत्त C^{ac}_{94}

तस्यानन्तयालं वदन्ति विबुधांस् स यस्य सन्दर्शनात्॥ १७ :५७॥

॥ इति वृषसारसंग्रहे दानधर्मविशेषं नाम सप्तादशमो ऽध्यायः ॥